

Sygn. akt XVII Ka 1498/17

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Justyna Andrzejczak

Protokolant: sekr. sąd. Agnieszka Popławska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Kościanie Rafała Wojtysiaka

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2018 r.

sprawy **M. R. (1)**

oskarżonego o przestępstwa z art. 65 § 3 kks

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

oraz **S. E.**

na podstawie art. 435 kpk

od wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 13 października 2017 r. sygn. akt II K 73/17

1. zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia oskarżonego M. R. (1) od popełnienia przypisanych mu czynów z art. 65 § 3 kks i art. 65 § 4 kks, a na podstawie art. 435 kpk uniewinnia oskarżonego S. E. od popełnienia przypisanego mu czynu z art. 65 § 4 kks;

2. kosztami postępowania w obu instancjach obciąża Skarb Państwa.

Justyna Andrzejczak

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 października 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 73/17 Sąd Rejonowy w Kościanie uznał oskarżonego M. R. (1) za winnego wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s. oraz przestępstwa skarbowego z art. 65 § 3 k.k.s., natomiast oskarżonego S. E. uznał za winnego wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s.

Wyrok ten zaskarżył obrońca oskarżonego M. R. (1) zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść.

Wskazując na powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego M. R. (1) okazała się zasadna, a przy tym jej wniesienie doprowadziło do zmiany zaskarżonego orzeczenia także wobec oskarżonego S. E..

Zauważyć bowiem należy, że Sąd Rejonowy uznał oskarżonego M. R. (1) za winnego wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s., którego miał się dopuścić w ten sposób, że przewoził samochodem osobowym wyroby akcyzowe w postaci papierosów bez polskich znaków skarbowych akcyzy marki (...) w ilości 40 sztuk oraz papierosy marki (...) w ilości 260 sztuk, tj. wyroby stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w łącznej kwocie 250 zł oraz uznał go za winnego przestępstwa skarbowego z art. 65 § 3 k.k.s., którego miał się dopuścić w ten sposób, że w miejscu zamieszkania posiadał wyroby akcyzowe w postaci krajanki tytoniowej bez polskich znaków skarbowych akcyzy w ilości co najmniej 25 kg, tj. wyroby stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 19 180 zł, a nadto w miejscu zamieszkania posiadał wyroby akcyzowe w postaci papierosów różnych marek bez polskich znaków skarbowych akcyzy w ilości 15.780 sztuk, tj. wyroby stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 13 138 zł, a zatem naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w łącznej kwocie 32 318 zł.

Rację ma jednak skarżący, że zachowania przypisane oskarżonemu nie wyczerpują wszystkich znamion czynów spenalizowanych w art. 65 § 3 i § 4 k.k.s.

Zauważyć bowiem należy, że zgodnie z treścią art. 65 § 1 k.k.s. kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przynosi **wyroby akcyzowe stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64 lub art. 73** lub pomaga w ich zbyciu albo te wyroby akcyzowe przyjmuje lub pomaga w ich ukryciu, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie. Przy czym jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca tego czynu zabronionego podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych, a jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca tego czynu zabronionego podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Bez wątpienia zatem przedmiotem (wykonawczym) zachowania sprawcy są wyroby akcyzowe stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64 lub art. 73 k.k.s.

Zauważyć jednak należy, że o ile tak w opisie przypisanego oskarżonemu przestępstwa skarbowego, jak i wykroczenia skarbowego Sąd Rejonowy wskazał, iż przedmiotem zachowań M. R. (1) były wyroby akcyzowe bez polskich znaków skarbowych akcyzy stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., o tyle jednak zgodzić należy się ze skarżącym, że Sąd I instancji nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych, z których wynikałoby, że rzeczywiście wyroby posiadane przez oskarżonego pochodzą z któregośkolwiek z zachowań opisanych w art. 63 k.k.s. W treści pisemnego uzasadnienia próżno przy tym szukać rozważań, z których wynikałoby, że rzeczywiście ww. wyroby pochodzą z któregośkolwiek z zachowań opisanych w art. 63 k.k.s.

Czyniąc ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy ograniczył się bowiem de facto do wskazania, w jakich okolicznościach ujawniono w samochodzie i w miejscu zamieszkania M. R. (1) wyroby tytoniowe, które kupił na targowisku (...) w P., że wyroby te w postaci papierosów i krajanki tytoniowej nie posiadały polskich znaków skarbowych akcyzy oraz do określenia wartości podatku akcyzowego od tychże wyrobów.

W dalszej części uzasadnienia Sąd I instancji także w ogóle nie odniósł się do ww. kwestii. Analiza treści sporządzonego przez Sąd Rejonowy uzasadnienia pozostawia przy tym nieodparte wrażenie, że, jak trafnie wskazał skarżący, Sąd ten uznał, iż sam fakt posiadania wyrobów tytoniowych bez polskich znaków akcyzy rodzi domniemanie, że pochodzenie tych rzeczy ma przestępczy charakter (stanowią przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64 lub art. 73 k.k.s.)

Ww. okoliczności są tym bardziej znamienne jeśli się weźmie pod uwagę, że przecież w art. 63 k.k.s. spenalizowano nie tylko jeden czyn. W przepisie tym mowa przecież o: wydawaniu wbrew przepisom ustawy wyrobów akcyzowych, w stosunku do których zakończono procedurę zawieszenia poboru akcyzy, bez ich uprzedniego oznaczenia znakami

akcyzy; sprowadzaniu wbrew przepisom ustawy na terytorium kraju wyrobów akcyzowych bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy; produkowaniu poza składem podatkowym wyrobów akcyzowych, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1, 2, 4 lub 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym i wydawaniu z magazynu wyrobów gotowych lub sprzedawaniu wyrobów akcyzowych bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy oraz o wyprowadzaniu ze składu podatkowego na podstawie zezwolenia na wyprowadzanie jako podatnik wyrobów akcyzowych z cudzego składu podatkowego poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy, wyrobów akcyzowych bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy. Nadto zgodnie z treścią art. 63 § 5 k.k.s. karalne jest także opuszczanie się ww. zachowań w stosunku do wyrobów akcyzowych, które oznaczono nieprawidłowo lub nieodpowiednimi znakami akcyzy, w szczególności znakami uszkodzonymi, zniszczonymi, podrobionymi, przerobionymi lub nieważnymi.

Jak przy tym trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 25 lutego 2016 r. na który powołał się skarżący (II AKa 226/15, KZS 2016/7-8/105) „Również przestępstwo z art. 65 § 1 kks - co słusznie podnoszą obrońcy oskarżonych - nie może się odnosić do dowolnego przedmiotu akcyzowego nie oznaczonego tym znakiem, ale tylko do przedmiotu czynu zabronionego określonego w art. 63, 64 lub 73 kks. Oczywistym jest, że przedmioty akcyzowe przemyczone na terytorium Polski stanowią przedmiot przestępstwa skarbowego z art. 65 § 1 kks, gdyż zachowanie takie określone zostało w art. 63 § 2 kks. Większość pozostałych zachowań wskazanych w art. 63, 64 i 73 kks bądź odnosi się wprost do różnych alkoholi, bądź towarów, dla których zmieniono przeznaczenie akcyzowe oraz wydanych bez upoważnienia poza skład podatkowy. Żadne z tych zachowań nie dotyczy przypadku nielegalnej produkcji papierosów, gdyż papierosy takie stanowią przedmiot przestępstwa skarbowego z art. 54 kks, zatem ich nabycie lub przewożenie nie będzie stanowiło przestępstwa z art. 65 kks. Rację ma zatem obrońca oskarżonego M. K. (1), iż **ustalenie, że papierosy pochodzą z niewiadomego źródła nie jest równoznaczne z poczynieniem ustalenia, że papierosy stanowią przedmiot przestępstwa skarbowego z art. 65 i 91 kks**”.

Nie budzi zatem jakichkolwiek wątpliwości, że z treści zaskarżonego rozstrzygnięcia wynikać winno, że wyroby tytoniowe o których mowa w zarzutach były przedmiotem któregoś z czynów zabronionych określonych w art. 63 k.k.s. Przecież ani przypisane oskarżonemu M. R. (1) przestępstwo skarbowe, ani przypisane mu wykroczenie skarbowe nie może się odnosić do dowolnego przedmiotu akcyzowego nie oznaczonego tym znakiem, ale tylko do przedmiotu czynu zabronionego określonego w art. 63, 64 lub 73 k.k.s.

Ww. oceny nie zmienia to, że oskarżony przyznał się do stawianych mu zarzutów. Nawet bowiem pomijając, że przyznanie się oskarżonego w żadnej mierze nie zwalnia sądu od wykazania jego sprawstwa i winy, nie sposób pomijać, że M. R. (1) odnosząc się do pochodzenia ujawnionych w jego samochodzie i w miejscu jego zamieszkania wyrobów tytoniowych wskazał wyłącznie, że papierosy, które miał w samochodzie kupił na targowisku (...) w P., natomiast papierosy i tytoń, które zabezpieczono w jego domu kupował głównie za pośrednictwem Internetu od nieznanymi mu osób (co zresztą Sąd Rejonowy zupełnie pominął, mimo że dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego w całości).

W toku prowadzonego postępowania nie podjęto przy tym nawet próby ustalenia skąd pochodziły ww. wyroby i to w sytuacji gdy oskarżony M. R. (1) podał, że na targowisku kupował je już po raz drugi od tej samej osoby, a zatem można przypuszczać, iż byłby w stanie opisać tę osobę i osoba ta nieprzypadkowo znalazła się właśnie na tymże targowisku, a regularnie właśnie tam sprzedawała wyroby tytoniowe, zaś zakupy za pośrednictwem Internetu winny pozwolić na ustalenie danych ich sprzedawców.

W tym stanie rzeczy jedynie na marginesie zauważyć należy, że obrońca oskarżonego wskazując, iż przeciętna dorosła osoba nieposiadająca prawniczego wykształcenia będzie miała duże trudności w precyzyjnym ustaleniu zakresu zastosowania art. 65 § 3 i § 4 k.k.s., zupełnie pominął to, że już na etapie postępowania przygotowawczego M. R. (1) ustanowił go swoim obrońcą. Nawet zatem gdyby pominąć to, że oskarżony wskazał, że zrozumiał treść przedstawionych mu zarzutów, nie sposób pomijać, że przecież zarówno przed skorzystaniem z usług profesjonalnego obrońcy, jak i później, gdy adwokat M. R. (2) pełnił już swoje obowiązki, M. R. (1) przyznawał się do zarzucanych mu czynów.

Oczywiście to, że oskarżony musiał mieć świadomość jaki jest zakres zastosowania art. 65 § 3 i § 4 k.k.s. nie mogło zmienić tego, że z treści jego wyjaśnień wynikało, iż przyznał się on jedynie do przewożenia i posiadania wyrobów tytoniowych bez polskich znaków akcyzy nabytych przez niego na targowisku (...) w P. i zakupionych za pośrednictwem sieci Internet. Zauważyć jednak należy, że wywód dotyczący możliwości rozumienia przepisów przez „przeciętną dorosłą osobę nieposiadającą prawniczego wykształcenia” uznać należało za co najmniej za niezrozumiałą.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżonego M. R. (1) od popełnienia przypisanych mu czynów z art. 65 § 3 k.k.s. i z art. 65 § 4 k.k.s.

W niniejszej sprawie apelację wniósł bowiem jedynie obrońca oskarżonego M. R. (1). Zgodnie zaś z treścią art. 434 § 1 pkt 1 – 3 k.p.k. sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego jedynie wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy, oraz w granicach zaskarżenia, chyba że ustawa nakazuje wydanie orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia, oraz w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w środku odwoławczym, chyba że środek odwoławczy nie pochodzi od oskarżyciela publicznego lub pełnomocnika i nie podniesiono w nim zarzutów albo ustawa nakazuje wydanie orzeczenia niezależnie od podniesionych zarzutów. Natomiast w art. 443 k.p.k. wskazano, że w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wolno w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego albo na korzyść oskarżonego w warunkach określonych w art. 434 § 4. Nie dotyczy to orzekania o środkach zabezpieczających wymienionych w art. 93a § 1 Kodeksu karnego.

Zatem w wypadku braku środka odwoławczego wniesionego na niekorzyść oskarżonego sytuacja jego w postępowaniu odwoławczym bądź po uchyleniu orzeczenia i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania nie może ulec pogorszeniu, w tym również w sferze ustaleń faktycznych. Jak bowiem trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 lipca 2005 r. (I KZP 20/05, Biul. SN 2005/7-8) jeżeli wyrok nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej winy, to sąd odwoławczy, wobec zakazu reformationis in peius, nie może ani dokonywać nowych ustaleń faktycznych, w tym przez zmianę opisu czynu, ani w tym celu uchylać wyroku i przekazywać sprawę do ponownego rozpoznania (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 2002 r., IV KKN 608/97, LEX, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2002 r., III KKN 246/00, LEX).

Nadto na podstawie art. 435 k.p.k. Sąd Okręgowy uniewinnił oskarżonego S. E. od popełnienia przypisanego mu czynu z art. 65 § 4 k.k.s.

Zauważyć bowiem należy, że o ile S. E. nie wniósł apelacji, o tyle zgodnie z treścią art. 435 k.p.k. sąd odwoławczy uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, choćby nie wnieśli środka odwoławczego, jeżeli je uchylili lub zmienili na rzecz współoskarżonego, którego środek odwoławczy dotyczył, gdy te same względy przemawiają za uchyleniem lub zmianą na rzecz tamtych. Sąd Rejonowy przypisał zaś S. E. popełnienie wykroczenia skarbowego z art. 65 § 4 k.k.s., którego miał się dopuścić w ten sposób, że przewoził samochodem osobowym wyroby akcyzowe w postaci papierosów bez polskich znaków akcyzy skarbowej różnych marek w łącznej ilości 4.300 sztuk, tj. wyroby stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 k.k.s., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 3 580 zł.

Jednakże także i w przypadku tego oskarżonego czyniąc ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy ograniczył się wyłącznie do wskazania w jakich okolicznościach ujawniono przy nim wyroby tytoniowe, które kupił na targowisku (...) w P., że wyroby te w postaci papierosów nie posiadały polskich znaków skarbowych akcyzy oraz do określenia wartości podatku akcyzowego od tychże wyrobów. W dalszej części uzasadnienia również próżno szukać rozważań, z których wynikałoby, że rzeczywiście przewożone przez S. E. papierosy pochodzą z któregośkolwiek z zachowań opisanych w art. 63 k.k.s., a i ten oskarżony odnosząc się do pochodzenia wyrobów tytoniowych stwierdził wyłącznie, że kupił je na targowisku (...) w P..

O kosztach postępowania Sąd Odwoławczy orzekł na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. obciążając nimi w obu instancjach Skarb Państwa.

SSO Justyna Andrzejczak